

Kierend licht in schuur geeft performance extra dimensie

Theater

Festival Oerol. Diverse locaties op Terschelling. T/m 24/6. Inl: oerol.nl

Door KESTER FRERIKS

Een ijzersterk verhaal, muziek, volmaakt gebruik van de ruimte en krachtige acteurs die storm kunnen doorstaan: dat zijn de voorwaarden voor een succesvolle voorstelling op het Theaterfestival Oerol met als thema *De wind voert het woord*.

Op het immense strand van de Noordsvaarder, de westelijke zandplaat van het eiland, staan elke avond rond negen uur zeshonderd mensen in de rij. Ze wachten op *Terminator Trilogie* van het Antwerpse gezelschap FC Bergman. Dat wachten is voor de belangstellende toeschouwer geen straf. Oerolgangsters, zoals de gasten van het festival zich noemen, zijn theaterkenners: ze bespreken uitvoeringen, geven elkaar raad.

Een van de hits is *Salomé* door het Noord Nederlands Toneel. Een tegenvaller is *My Dinner with André*, gespeeld in de Wierschuur, een van de schitterendste locaties. „Maar het had evengoed in een gewone zaal gespeeld kunnen worden”, hoor ik om me heen. Ook *Hjir!* van Tryater is een deceptie. Drie spelers, gekleed in primitieve dracht, die de oermens in het woud vertolken. Geen verhaal, geen samenhang.

Het lijkt makkelijk, spelen op een wondermooie locatie, zoals duin, strand of schuur. De kern van dit festival is de innige band tussen locatie en omgeving. De weidsheid van de Noordsvaarder verandert in een dreigende leegte tijdens *Terminator Trilogie*. Eerst komen tientallen figuranten op; vrouwen in verleidelijke avondjurken, mannen in smoking. Ze verdwijnen in de verte en laten een jongeman achter. Helemaal alleen staat hij in de stormwind. Acteurs dragen een jong meisje op een bed aan, slaan de dekens open. Naakt

ligt ze. Maar hij is bang voor de liefde, gevangen in zijn eigen onvermogen. Die locatie maakt inderdaad stil, en benadrukt de eenzaamheid van de jonge speler.

Wat is het geheim van *Salomé* naar het toneelstuk van Oscar Wilde in de regie van Julie van den Berghe? De bravoure, het lef. Muzikanten van Project Wildeman begeleiden met ruige, soms verstilde muziek het gepassioneerde verhaal van dochter Salomé die voor haar vader wulps moet dansen. Als beloning eist ze het hoofd van de man die haar afwijst. Actrice Maartje van de Wetering roept en smeekt haar versmadeliefde uit. Haar stem weerklinkt over het

weiland in de late duisternis. Honderden meters in de verte verlicht een schijnwerper een deur, en daarlangs komt het sublieme moment: we krijgen geen bloederig tafereel te zien van een afgehakt hoofd. De gedoemde man gaat door die deur, komt aan de andere kant naakt te voorschijn. Hij is het dodenrijk binnengegaan.

Deze voorstelling stond eerst in de reguliere zaal. Maar regie en spelers maken op Oerol schitterend gebruik van de theatrale mogelijkheden van de ruimte.

In een kleine schuur staat Chantal van Heeswijk met de bescheiden, beeldende voorstelling *Ik wilde niets zeggen maar mijn mond praatte zich voorbij*. Al tekenend vertelt Van Heeswijk het poëtische verhaal over een vrouw die dyslectisch is en zich allerhande vragen stelt. Waarom heet een slipper 'slipper'? De entourage van de oude schuur past wondermooi: het kierende licht geeft aan de performance een raadselachtige dimensie.

Ook juist gekozen zijn ruige duinen bij natuurgebied de Boschplaat. Hier verrichtte gedragsbioloog Niko Tinbergen (1907-1988) onderzoek naar zilvermeeuwen. Gezelschap Cowboy bij Nacht brengt met de voorstelling *De meeuwen van Tinbergen* de wetenschapper tot leven: hij struint door het landschap, tuurt door de verrekijker. Hij onderzocht de rode plek op de snavel van zilvermeeuwen. Dat rood prikkelt jonge, om voedsel bedelende meeuwen. Tinbergen past deze waarneming op de mens toe. Hebben vrouwen immers geen rode lippen? Verlokkende bloesjes met veel rood?

Actrices rennen in buitensporig rode kostuums tussen de duinen. Ondertussen komen er stiekem wat meeuwen aanzweven. De synthese tussen locatie en voorstelling is perfect, net zoals bij *Salomé*. Hiervoor bezoeken duizenden mensen het festival.